

FORUM

2009

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 66, říjen 2009

nr. 66, oktober 2009

Milí členové TNF, milí přátelé!

V létě 2009 mě naštvalo několik věcí. První je počasí. Tráva hnědla, vedro horší než v Africe. 10.7.2009 v 17.00 jsem koupil v zahradnictví zavlažovač, a za hodinu poté, v 18.00, se dalo do deště a pršet přestalo až 22.8.09. Není to dobré pro turistický ruch, a chudáci žízaly. Vlhko snad nevdá jen škvorům v naší poštovní schránce. Neprší tam, odolá krupobití, je v ní dost děr, denně přijdou čerstvé suché noviny, ve kterých se příjemně čte a rozmnožuje. Dále mě rozladilo, že sousedi porazili borovici. Kdyby takovou tu obyčejnou, tohle byla pinea nigra Hartwegii. Mívala modré šišky velikosti dětské pěsti, s jadrky, na která sem koncem léta v hejnech přilétal ořešník sibiřský. Tuhle už tu přistáli, borovice nikde, zvláště vyvinuté zobáky jim nebyly k ničemu.

A teď třetí věc, která v posledních měsících kazí náladu mnoha krajanům, nejen mně. Zažil jsem již ledacos, dokonce i rozbití nerozbitného Sovětského Svazu, hned tak něco mě nepřekvapí. Až nedávno: čtu dopis od pana Zimy adresovaný výboru TNF a... koukám. Pan Zima, Slovák, ze „Spoločnosti priateľov Slovenska“ založené v roce 2003, která si norský říká „Norsk Slovakisk Forum“, požaduje podíl na rozhodování o norské nemovitosti zakoupené před 50 lety Českou paní

Kvapilovou (s pomocí Vatikánu a Norska) ve Storsandu u Osla, kam desítky let jezdily děti na letní školu češtiny. Češi to udržovali, za celou dobu se tam učili česky jen tři poloviční Slováci, a jeden z nich byl podle starých fotek černoušek. Je důležité mít povědomí o vlastní minulosti. Pan Zima argumentuje čechoslovákismem, ačkoliv Vatikán vědomě odděloval aktivity zaměřené na Slováky a na Čechy. Pan Zima posílá dopisy po internetu, na jeho popud vyšel článek v Dagbladet, kde bylo nevhodící se vynecháno. Máte dojem, že se Slováci a Češi v Norsku hádají. Nehádají. TNF spolupracuje s původním „Nórsko-slovenským spolkom“. Pan Zima však zaneprázdňuje poměrně dost krajanů, což se ne všem líbí. I já bych raději trávil čas něčím jiným. Celá situace je však také inspirující, pojďme si víc vyprávět o historii Čechů v Norsku, dokud je čas. Lidé odcházejí, vzpomínky blednou.

Na závěr nám všem přeji klidnou Evropu, bez potřeby emigrace. Jeden nikdy neví, kdy se nám mohou hodit plody života a zkušenosti paní Kvapilové.

Zdeněk Bartoň

Norsko-české literární setkání.....	2
Et møte midt på brua mellom Norge og Tsjekkia.....	2
Sigrid Undset: Oversettelser til tsjekkisk.....	3
Kampen for frihet og menneskeverd – et grunntema i Sigrid Undsets essays og artikler.....	3
Povídání o prázdninových pobytech na Storsandě.....	4
Vzpomínky na český tábor (I).....	5
Vzpomínky na český tábor (II).....	5
Vzpomínky na český tábor (III).....	6
Bading, Lek og Kultur: Aftenposten, sobota 2. srpna 1980.....	7
Citroën 2CV verdenstreiff i Most og broer i Praha.....	8
Rusalka v Oslo s českým violončelistou a slovenským operním pěvcem.....	9
Princ z Rusalky vypráví.....	9
Výbor TNF informuje.....	11
Vernisáž fotografií a promítání na ZÚ Oslo.....	12

Norsko-české literární setkání

Dne 8. září 2009 se na ZÚ Oslo uskutečnil Česko-norský literární večer, který vedla paní PhDr. Miluše Juříčková z Masarykovy university v Brně. Tématem večera bylo připomenutí výročí 60 let od úmrtí norské spisovatelky Sigrid Undset, nositelky Nobelovy ceny za literaturu.

Miluše Juříčková při zahájení literárního setkání.

Paní Juříčková seznámila přítomné s tím, jak byla a je známa a vnímána výše zmíněná spisovatelka v ČR a informovala o překladech norských autorů do češtiny.

Dalšími přednášejícími byli známý norský spisovatel Thorvald Steen a profesorka Liv Bliksrud z Univerzity v Oslo, která se specializuje na Sigrid Undset.

Místnost byla plná pozorných posluchačů.

Kateřina Stašková
3. tajemník, velvyslanectví ČR v Oslo

Et møte midt på brua mellom Norge og Tsjekkia

Sigrid Undsets markering i Den Tsjekkiske ambassaden, Oslo, 8. september 2009

Ved siden av Ibsen og Hamsun finner vi neppe en annen forfatter som kan symbolisere den norsk-tsjekkiske kulturelle gjensidighet som Sigrid Undset (1882 – 1949) med sine romaner, først og fremst de historiske. Kristin Lavransdatter og Olav Audunssøn levde jo på den tid, da det kristne Europa hadde tross store geografiske avstander mye felles. Undsets forfatterskap vakte oppmerksomhet i Tsjekkia straks etter at hun fikk Nobelprisen i 1928. Kanskje var det første president T.G. Masaryks tanker om tsjekkisk identitet tett tilknyttet til etiske verdier som gjorde at den tsjekkiske leseren følte seg i nær slekt med Undsets etiske humanisme. Annen verdenskrig, okkupasjon og emigrasjon til USA forårsaket at Undset ble beundret også for sin menneskelige innsats og kamp mot nazisme. I perioden 1945 – 1948 kom ut en hel ras av nye og gamle utgivelser. Etter 1948 var det stopp for Undset for de kommende nesten 20 år. Men i den brutale normaliseringsperioden etter 1969 lyktes forlaget Vyšehrad med å sende ut noen av hennes verker i store opplag. Og tsjekkiske lesere kom tilbake og skjønnte: Undsets nokså tradisjonelle prosa bærer et klart budskap

om motkultur – mot det kommunistiske establishment som undertrykte hver form for religiøst liv, men også hver form for uavhengig tenkning innenfor den politiske regime i Tsjekkoslovakia før 1989 (se liste over Undsets tsjekkiske oversettelser).

Som førsteamanuensis på Instituttet for germanistikk og nordistikk ved Masarykuniversitet i Brno (filosofisk fakultet) har jeg gjennom en årrekke samlet erfaringer med litteraturundervisning i Tsjekkia. Og jeg kan bekrefte at studenter lar seg fortsatt sjarmere, eller provosere, av Sigrid Undset. Derfor var det etter min mening et viktig arrangement som Den tsjekkiske Ambassaden åpnet 8. september sine lokaler for. Forfatteren Thorvald Steens og forskeren prof. Liv Bliksruds sine interessante foredrag gjorde dette til en kulturbegivenhet. Det dreide seg om atskillig mer enn om ett stort forfatterskap, det dreide seg om en gjensidighet mellom våre to land. Nesten femti personer, nordmenn og tsjekkere, bibliotekarer, kontordamer og mange andre, smakte på kaker og slivovitz i Fritznerns gate. Egentlig møttes de midt på en bru mellom Tsjekkia og Norge. Var det ikke på tide, det?

Miluše Juříčková

Sigrid Undset: Oversettelser til tsjekkisk			
Rok českého vydání	Norský titul	Překladatel	Nakladatel
1929	Våren	K.V.Rypáček	Kuncíř
1931	Gymnadenia	K.V. Rypáček	Kuncíř
1931	Kransen	Emil Walter	Vyšehrad
1932	Den brennende busk	K.V. Rypáček	Kuncíř
1932	Simonsen	Emil Walter	A. Synek
1932	Husfrue	Emil Walter	Kuncíř
1932	Kransen	Emil Walter	Vyšehrad
1932	Husfrue	Emil Walter	Vyšehrad
1933	Jenny	Hugo Kosterka	Kuncíř
1935	Korset	Emil Walter	Vyšehrad
1935	Olav Audunssøn I. – IV.	Hugo Kosterka	Vyšehrad
1936	Korset	Emil Walter	Vyšehrad
1936	Vaaren	K.V. Rypáček	Vyšehrad
1937	Ida Elisabeth	K.V. Rypáček	Vyšehrad
1939	Den trofaste husfru	H. Vrtišová	Vyšehrad
1939	Thjodolf	G. Pallas	Družstvo Máje
1946	Madame Dorthea	H. Vrtišová	Katolický literární klub
1946	Vaaren	K.V. Rypáček	Vyšehrad
1946	Ida Elisabeth	K.V. Rypáček	Vyšehrad
1947	Jenny	Hugo Kosterka	Vyšehrad
1947	Den trofaste hustru	Emil Walter	Vyšehrad
1948	Kristin Lavransdatter	Z. Pollák	Vyšehrad
1948	Den braennende busk + Gymnadenia	K.V. Rypáček	Vyšehrad
1963	Kristin Lavransdatter	Chvojková-Pallasová	Lidová demokracie
1972	Jenny	H. Kosterka	Lidové nakladatelství
1976	En fremmed, Fru Waage, Gunvold og Emma. In: Byla jsem nevěrná	H. Vrtišová	Lidové nakladatelství
1977	Kristin Lavransdatter	H. Vrtišová+ R.Kejzlar	Lidové nakladatelství
1982	Olav Audunssøn	B. Köllnová-Ehrmannová	Vyšehrad
1987	Fortellingen om Vigaljot og Vigdis	B. Köllnová	Odeon
1988	Vaaren	B. Köllnová-Ehrmannová	Vyšehrad
1990	Lykkelige dager	B. Köllnová-Ehrmannová	Vyšehrad
1999	Kristin Lavransdatter	Chvojková	Chvojkovo nakladatelství

Kampen for frihet og menneskeverd – et grunntema i Sigrid Undsets essays og artikler

Den norske forfatter og Nobelprisvinner fra 1928, Sigrid Undset, hørte til de diktere som tok sitt ansvar som skrivende menneske i tiden på alvor. Parallelt med sitt store skjønnlitterære forfatterskap skrev hun alltid flittig i aviser og tidsskrifter, og i 40 år fremsto hun som en av sin tids mest markante meningsprodusenter. Hennes essays og artikler utgjør et ruvende materiale. De teller til sammen nærmere 3000 sider og består av bokomtaler, diskusjonsinnlegg, lærde avhandlinger og personlige erindringer.

Hele Undsets forfatterskap kan ses i i forhold til såkalte den katolske renessanse i det 20. århundre. Den har båret frem en rekke store katolske forfatterskap i det 20. århundre, bl.a. Georges Bernanos og Francois Mauriac. I England var forfatteren og litteraturforskeren G.K. Chesterton en viktig representant for denne retningen, og hans eggende

apologi for kristendommen ble en viktig premissleverandør for Undsets mange skrifter om religion. Katolsk apologetikk er den ene ledetråden i hennes essays og artikler. Den andre er kampen for frihet og menneskeverd.

Undset var kritisk til mange sider ved den moderne samfunnsutviklingen, og hennes forfatterskap kan studeres som et oppgjør, eller en kritisk diskurs med de krefter og tendenser i tiden som – sett med hennes øyne – representerte forfall og depresjon. Kampen ble utspilt i flere faser. Sterkt forenklet kan man si at hun fra 1910 og til 1920 sloss med feministene, i 1920-årene med protestantene, i 1930-årene med rasehygienikere, i krigsårene 1940-45 med nazistene, og i årene etter krigen med kommunistene.

Undset delte ikke sin samtids naive fremtidsoptimisme. Troen på fremskrittet var et

modernitetsdogme hun aldri hadde hatt tillit til og som hun kalte det halvdannede borgerskaps "vulgærdarwinisme". Hun beklaget at den populariserte vitenskap har lyktes i å oppdra en hel generasjon til en utrolig ubeskjedenhet på det materielle plan og til en like utrolig beskjedenhet på det åndelige. Det ble en sentral forestilling hos Undset at utviklingen i samtiden var gått av sporet og kommet i krise. Et av tidens krisefenomener så Undset i kvinnefrigjøringen, og hennes kamp med kvinnesakskvinnene har gjort feminister rasende i hundre år. Nå var det imidlertid ikke slik at Undset tvilte på kvinners evner til å gjøre mannsarbeid, men hun syntes dette hadde lite med saken å gjøre. Hun betraktet kvinnefrigjøringen i et historisk og sosialøkonomisk perspektiv. Ikke som erobringen av en ny frihet, men som en nødvendig funksjon av en omlegging til et nytt, kapitalistisk samfunnssystem. I kampen for å løsrive kvinnen fra hjemmet og gjøre alle mennesker til lønnsarbeidere så hun et skritt i retning av et hardere og mer egoistisk samfunn, et samfunn hvor de svakere gruppene – barna, de syke og de gamle – på lengre sikt måtte bli en belastning, både for de sterke og friske menneskene og for samfunnet som helhet. I dette så hun en svekkelse av menneskeverdet. I politiske tiltak som ble hilst velkommen av kvinnesakskvinnene som mødrelønn, prevensjon og lettere adgang til skilsmisse, så Undset et svar på kapitalismens produksjonsbehov. Hun tok avstand statlig styring og politisk kontroll av privatlivet. Hun innså at hensikten var velment og gikk ut på å gi mødrene bedre materielle kår. Men i en slik tenkemåte, om enn aldri så velment, så Undset spirene til utviklingen av et totalitært samfunn, hvor menneskelivet ville kunne bli gjort til gjenstand for økonomiske vurderinger.

Disse spirene kom i blomst i 1930-årene i form av sosialhygiene, også kalt eugenikk. Eugenikken førte i 30-årenes totalitære Tyskland til tvangssterilisering og massedrap på funksjonshemmede. Men også i Norge hadde eugenikken sterke talsmenn, og en lov om tvangssterilisering av tater ble vedtatt i 1934. På

denne tiden var det ikke mange i Norge som evnet å se den eugeniske tenkemåten i dens ytterste, uhyggeligste konsekvenser. De fleste aksepterte eugenikken som et middel til å skape et lykkeligere og "renere" samfunn. Undset var en de få som agiterte mot raseteoriene. Hun utga antinazistiske artikler i Sveits, skrevet på tysk, og i 1936 ble hun forbudt i Tyskland. Da tyskerne okkuperte Norge i 1950, måtte hun flykte til USA. Her fortsatte hun sin kamp mot nazistene. Som verdensberømt dikter ble hun feiret overalt og utnevnt til æresdoktor ved flere universiteter. Men hun anså seg først og fremst selv som en soldat for sitt land og for demokratiet, og hun engasjerte seg særlig i jødernes sak. Undset ble høyt verdsatt i sitt krigseksil, og hun ble i amerikansk presse omtalt som en av tidens modigste og viktigste talsmenn for frihetens sak.

Etter krigen fikk kommunismen vind i seilene og en god del sympati mye i de nordiske land, ikke minst blant forfattere. Undsets siste politiske debatt utspilte seg i tre lange artikler i det danske *Morgenbladet* i 1947 og 1948. Her går hun til angrep på den danske kirkeminister og hans våpendrager, en dansk russiskkyndig forfatter. Begge anså kommunismen som en fredsskapende og human ideologi, fullt forenlig med kristendommen. Men Sigrud Undset betraktet kommunismen som totalitær og undertrykkende. Hun tolket det som et farlig signal at så mange etter nazismens fall ikke så denne faren i øynene og sluttet seg til naivt til en annen farlig utopi. Hun minnet om at det er alltid er menneskers frykt – for naturkatastrofer, sykdommer, ytre fiender og åndelige sammenbrudd – som har gitt impulsen til enhver kulturvinning. Om dette skriver: "De som så faren i øynene og erkjente, at de fryktet den, er det, som har ført menneskeheten et stykke fremover hver gang. – De som ikke hadde vett til å være redde, gikk til grunne."

Liv Bliksrud

Litteratur: Sigrud Undset: *Essays og artikler 1910-1949, bind 1-IV red. Liv Bliksrud* (2004-2008). Oslo. Aschehoug forlag

Povídání o prázdninových pobytech na Storsandě

Beseda, která proběhla ve velmi přátelském a vzpomínkovém duchu, se uskutečnila ve čtvrtek dne 3. září 2009. Sešlo se do 20 lidíček, jak z řad těch, co tábory v různých obdobích zažili, tak těch, pro které to bylo seznamování s velmi zajímavou historií českých krajanů v Norsku. Svoje bezprostřední vzpomínky nám velmi poutavou formou povykládala paní Sehnalová, Eva Káral a manželé Průchovi. Když se přičte, že jsem obdržela tři písemné příspěvky ze Švédska, jeden z České Republiky, a Libri Prohibiti v Praze nám poskytli 20-ti minutový amatérský záznam z tábora v roce 1971, tak se není co divit, že jsme se tak, tak vměstnali do dvouhodinového posezení.

Ráda bych všem, kteří se zúčastnili, poslali příspěvky, pomáhali s promítáním, poskytlí místost a zúčastnili se, moc poděkovala za opravdu příjemně strávený večer.

Pro ty, co se neměli možnost se zúčastnit, otiskujeme zaslané písemné příspěvky. Pro doplnění celého tématu kolem vzpomínek na tábory na Storsandě bych chtěla připomenout, že již ve Věstníku číslo 61, vydaném v březnu 2008, jsme otiskli rozhovor s paní Sehnalovou a vzpomínky Martina Brabence. Uvedené číslo naleznete na www.cz-forum.no/medlemsblad.

Tak a teď už nezbyvá, než popřát příjemné čtení plné vzpomínek na léto, pohodu, hry a správné lidi. Prostě na PRÁZDNINY.

Setkání připravila Liba Janáková

Vzpomínky na český tábor (I)

Naše rodina opustila Československo v lednu 1969. Katka, starší dcera byla šestiletá, mladší Michaela byly v březnu 1969 tři roky.

První 3 roky jsme pracovali jako lékaři u polárního kruhu v Bodenu, ve Švédsku. Zde začala Katka chodit do školy. Děvčata rychle zapadla do švédského prostředí, doma jsme měli švédskou pomoc k dětem a děti záhy mluvily plynně švédsky. Katka neměla nouzi o švédské kamarádky. Bylo těžké dětem vysvětlovat, proč nemohou jet zpátky do Čech, setkat se s babičkami a Katka s kamarádkami. Já a můj manžel jsme se snažili vybudovat novou budoucnost a zapomenout na to nepříjemné, co jsme prožili ve staré vlasti. Moc jsme důvody našeho pobytu ve Švédsku dětem nevysvětlovali, ale mluvili na ně česky, četli české pohádky a poslouchali českou hudbu. Teď, po mnoha letech si myslíme, že jsme měli o situaci a důvodech odchodu více mluvit a snažime se to napravit u vnoučat.

1972 jsme se přestěhovali do Uddevally. Katka pokračovala ve škole a Miška byla přes den v rodině švédské sousedky.

Švédština jim nedělala potíže, doma jsme mluvili česky. Děvčata ale ztrácela svoji českou identitu. Nechtěla se lišit od okolí. Na veřejnosti se na nás zlobila, když jsme na ně mluvili česky. Chtěly rychle získat to, co měli ostatní – švédskou identitu a o Československo se nazajímaly. Výuka spisovné češtiny, kterou jsme zařídili ve škole a u soukromé učitelky, nepomáhala.

Zajímavé je, že Daniel, který se ve Švédsku narodil v roce 1976, tyto problémy neměl. Ten měl svoji švédskou identitu jistou a tak se zajímal o vše české a chtěl, abychom na něj mluvili česky.

Výborné řešení jsme našli v letních pobytech v táboře ve Storsand v Norsku. Tábory byly pořádány s podporou norských úřadů kanalisovanou přes Norskoočeskoslovenský pomocný spolek, jehož duší byla paní Kvapilová.

Nevzpomínáme si na mnoho detailů o paní Kvapilové, víme jenom, že byla vězněná v koncentračním táboře za války a její spoluvězeňkyně z Norska jí pak pomohly, když musela utíkat znovu po únoru 1948. Spolu s paní Sklibovou žily s tábory a věnovaly jim svůj čas i duši. Tábor měl celoevropskou reputaci, jednou mi paní Kvapilová ukazovala postel, na které spal při návštěvě tábora ve Storsandu kardinál Beran.

Dozvěděli jsme se o táboře pro české děti emigrantů z Evropy z exilových časopisů. Na táboře si děti utvrzovaly nejenom svou češtinu, ale dozvídaly se také o českých dějinách, kultuře. Začaly chápat, kde mají své kořeny.

Já jsem při jednom letním táboře vypomáhala v kuchyni. Dala jsem na to svou dovolenou, ale nikdy jsem toho nelitovala, mohla jsem poznat tábor, jeho vedení a ideologii. Tábor byl veden ve skautském duchu, ráno začínal rozcvičkou, vztyčováním vlajky za zpěvu jak norské, tak československé hymny. Lovily se bobříky zdatnosti. V ložnicích muselo být uklizeno, dělaly se denní prohlídky. Vedení bylo zároveň církevní, takže navštěvování hochů a dívek navzájem nebylo dovoleno, což se mládeži moc nelíbilo. Goodwill Norů k dětem emigrantů byl zřejmý. Vzpomínám si na návštěvu pensionovaného norského důstojníka, který vzal děti na výlet k nedaleké pevnosti Oscarsborg. Zde hrstka Norů v den německé invaze do Norska potopila německý křižník Blücher, který převážel jednotky k obsazení Osla. S poučením, že za svobodu se dá bojovat i proti převaze.

Já a můj manžel jsme stále vděční za to, že našim dětem, izolovaným od ostatních českých dětí, bylo umožněno setkat se s dětmi ve stejné situaci a dostat zpátky něco ze své české identity v krásném prostředí Storsandu.

Čest památce paní Kvapilové.

Alena a Petr Novákoví, Švédsko

Vzpomínky na český tábor (II)

Poprvé jsem byla v táboře v roce 1981 a naposledy v roce 1987. Měla jsem zodpovědnost za žaludky všech zúčastněných, jak děti tak i dospělých. Samozřejmě, že jsem měla v kuchyni pomocníky, a dobré! Od roku 1983 tam začal jezdit i můj muž Václav a stal se t.z.v. "děvčetem" pro všechno.

Setkávat se tam se svými krajany z různých zemí byl velice kladný a dobrý zážitek. Všichni jsme tam jezdili dobrovolně v době svých dovolených a bylo mi potěšením se s nimi rok po roce setkávat. Na okraj: spolupracovníci jedné z vedoucích dětí, Dagmar Vysoudilové z Anglie, se při jedné blížící se dovolené ptali kampak Dagmar pojede letos? A když odpověděla, že zase do Norska, reagovali takto. **"To tam jezdíš za trest?"** a tímto je snad řečeno všechno. Jen lidé s velkým entuziasmem, obětavostí a láskou k dětem a tehdy pro nás

zakázané vlasti mohli rok co rok trávit ve Storsandu svou dovolenou, pracovat a věnovat se dětem zcela zdarma.

Nejsilnější moje zážitky byly z dětí samých, ač z různých zemí, kde již ovlivňování novou společností, dokázaly v táboře navazovat kontakty velice lehce. Jako dospělá jsem se zájmem pozorovala jejich chování, které prozrazovalo jejich původ, historii i mentalitu. Čeština jim až na nějakou výjimku nedělala potíže, protože pokud se někdo z nich úplně nedomluvil, tak kamarádi přispěchali na pomoc. Byla tam dvě děvčata - sestry z Anglie, a když tam byly poprvé tak jejich čeština nebyla nic moc a mnozí z nás dospělých jsme byli přesvědčeni, že tam už víc nepřejedou. O to bylo větší překvapení, když jsme se příští rok zase setkali. A jejich čeština byla už o moc lepší. To také hovoří samo za sebe, že pobyt v táboře dal dětem tolik, že tam rády přijely zase. Od roku 1983 s námi jezdil i náš tehdy pětiletý syn

Daniel, a do dneška na tábor rád vzpomíná. Krásný zážitek byl z návštěvy u staroty města Oslo, kdy sám starosta zazpíval lidovou písničku "Tancuj, tancuj vykrúcaj".

O samotné organizaci toho moc nevíme, ale na to by snad mohl odpovědět někdo z československých krajanů z Norska, Eva a Karel Káralovi, Růžena Tulková, Průchovi aj.

Hlavní osobou toho všeho byla paní Anička Kvapilová a tak, jak jsem jí osobně poznala, tak byla velice vzácný člověk, a byla tehdy srdcem tohoto krásného místa v Oslo fjordu.

Vzpomínky na český tábor (III)

Na český tábor na Storsandu mám jenom ty nejlepší vzpomínky. Byl něčím hlavně proto, že nám dětem českých emigrantů dal možnost strávit několik týdnů v ryze českém prostředí. V době, kdy naši rodiče a ani my děti jsme nesměly jezdit do Československa, to pro nás znamenalo mnoho.

Nástup, druhá zprava devítiletá Irena Stoszek

Vždycky, když si zavzpomínám na tábor, tak se mi hlavně vybaví páter Jan, s píšťalkou na krku, se kterou nás svolával k různým aktivitám. Byl to on, který byl duší tábora a s dětmi to ohromně uměl. Den začal tak, že se brzy ráno začla rozlévat česká dechovka z gramofonu – to byl pro nás budiček. Pak následovala rozcvička na trávě, pak vztyčování čs. Vlajky, přičemž jsme zpívali československou hymnu. Potom jsme pokračovali do jídelny ve skupinkách. Každá skupinka měla svoje jméno jako tygřiči, delfini apod. Venku před jídelnou visel program dne, a na nástěnku se také zapisovaly body za účast v „bobřících“ a na olympiádě.

Bobříky odvahy a mlčení patřily k těm nejzábavnějším. Při bobříku odvahy musel každý projít

Víme, že měla pomocníky a že velkou pomoc a oporu měla i v samotných Norech. Nebylo divu, vázalo je silné pouto z dob jejího pobytu v koncentračním táboře v Ravensbrück.

Pokud bude něco podobného zorganizováno příští rok, dejte nám vědět, rádi bychom přijeli, pokud zdraví dovolí.

A nejlepší by bylo setkání v samotném Storsandu.

S přátelským pozdravem

Anina a Václav Krbečkoví, Švédsko

kusem lesa za tmy, přičemž vedoucí tábora, schovaní za stromy, se nás snažili strašit různým houkáním a zvířecími zvuky. Bobříka odvahy se však nezúčastňovaly nejmenší děti. Do programové náplně patřila i výuka českého pravopisu a též každou neděli byla česká bohoslužba. Učili nás české tanečky a trampské písničky, které jsme zpívali u táboráku. Někdy jsme chodili sbírat borůvky do lesa a za každý nasbíraný kelímek jsme pak dostávali body. Pak nám náramně chutnaly knedlíky s borůvkami.

Nebylo divu, že se tam děti rády vracely. Mně se tam též moc líbilo a od svých devíti let t.j. od roku 1982, kdy mě tam rodiče poprvé poslali, jsem tam ráda jezdila každým rokem až do svých čtrnácti let. Dohromady sedmkrát.

Poslední rok už tam páter Jan nebyl a bez něho už to nebylo ono, děti se často nudily. Ještě bych se chtěla zmínit o paní Anně Kvapilové, která se zasloužila a založení tábora. Její iniciativou získal čs.spolek pozemky na Storsandu. Paní Kvapilová se i ve vysokém věku snažila být na táboře nápomocná, například pomáhala při praní prádla děti.

Slavnostní zahájení olympiády. Paní Kvapilová, Páter Jan, uprostřed Helenka Káralová

Irena Stoszek Týnová, ČR

Scan článku o táborech na Storsandu, vydaného v sobotu dne 2. srpna 1980 v Aftenposten. Materiál zapůjčila na besedu Jarmila Mojžiš ze Švédska.

Innsats for flyktninger

Norsk Tsjekkoslovakisk Hjelpeforening ble stiftet i 1960 og har altså eksistert i 20 år. Foreningen driver blant annet sommerkolen i Hurum. Oppgavens elters er å hjelpe flyktningene inn i Norge og å sitte dem i arbeidet med å finne seg til rette i landet. Foreningen har 300 norske medlemmer, og den lever dels av gaver, dels av å selge grafikk som en tsjekkisk kunstner lager.

Foreningen støttes av Redd Barna og får også bevilgninger av Oslo kommune. På forskjellige måter har foreningen hjulpet barn i flyktningeleirer i Østerrike og Italia, — blant annet ved rekreasjonsopphold i Norge. I perioden fra 1963 til 1975 har foreningen formidlet rekreasjon i norske familier for 1800 tsjekkosllovakiske flyktningebarn.

Tsjekkoslovakiske barn på leir:

Feriehjemmet Solglatt heter stedet der sommerkolen holder til. Haven er full av moreller.

Tsjekkoslovakiske barn på leir:

Bading, lek og kultur

(Marit Aalen) Plstrrr! Det blåser i en byyie. Fra alle kanter kommer barn stormende. På et blunk står de oppeltit i fire rekker. Iført badeøy med baller og badmintonrekker under armen. «Pater Jan Homola sier noe på tsjekkisk, og ungene styrer ned til stranden og solskjermene. Anna Kvaplova, som leder Sommerkolen for tsjekkosllovakiske flyktningebarn, løser seg mot stokken sin og ser smilende etter barna, før hun inviterer oss på tsjekkisk morellkaffe.

sitt eget moramål. De fleste barna dro fra Tsjekkoslovakia som ganske små, eller foreldrene flyktet før de ble født. — Når man snakker sitt eget moramål, blir begrepene mye klarere, sier Kvaplova. — Moramålet er ikke bare et sprog, det er en bevissthet. I moramålet kan du finne ord som dekker helt den følelsen du vil uttrykke. Derfor er moramålet grunnleggende for å kunne tillegge seg andre kunnskaper.

Går ikke opp håpet

— Det er også viktig at barna får kjennskap til sin egen kultur, hvor deres foreldre kommer fra. Flyktningeskilene er

noe spesielt. Bakgrunnen deres er noe mørk. Derfor snakker vi ikke om den politiske situasjonen i landet deres. Det er de for unge til å forstå. Men vi lærer dem respekt for sitt land og dels forland, — også for andre, men først og fremst for seg selv og sitt miljø. Vi gir aldri opp håpet om at de en gang kan vende tilbake, sier Kvaplova.

Barn som flyktet fra Tsjekkoslovakia etter at de ble så store at de hadde rukket å knytte vennskap, har det ofte vanskelig i det landet de kommer til. De har færre minner om skolevenner, og er lukket og fulle av kompleks overfor det nye miljøet. Derfor er også noe av hensikten med sommerkolen at barna skal treffe andre tsjekk-

re. Kvaplova har gang på gang solbrønt gjeng stormer inn i speilstenen. Håret henger vått ned over skuldrene på de fleste. Det summer i tsjekkisk mens de finner sin plass rundt det hektekolorerte langbordet. Vi sier noe på norsk og de svenske barna står som til svensk på et blunk. Så tilbake til tsjekkisk og igjen til svensk. Det blir tydeligvis ikke på noe problem.

Tsjekkoslovakiske speiderleker

Klokken er ett og en munter og solbrønt gjeng stormer inn i speilstenen. Håret henger vått ned over skuldrene på de fleste. Det summer i tsjekkisk mens de finner sin plass rundt det hektekolorerte langbordet. Vi sier noe på norsk og de svenske barna står som til svensk på et blunk. Så tilbake til tsjekkisk og igjen til svensk. Det blir tydeligvis ikke på noe problem.

Feriehjemmet Solglatt heter stedet der sommerkolen holder til. Haven er full av moreller med massevis av bitte små, sorte og veldig søte moreller som barna kan spise så mye de vil av.

(Foto: Svein E. Furulund)

Måltidet åpner med en liturgisk bordbønn ledet av pater Homola. Kvaplova vil at sommerkolen skal være preget av en kristen ånd. Fordi tsjekkernes vanligvis er katolikker, har de fått med seg en pater fra Roma til å ha hånd om den daglige ledelsen av barna. Han har også ansvar for gudstjenesten hver søndag.

Ved måltidet prater barna i minneso på hverandre om aktiviteter ved sommerkolen. Vanligvis er det ikke lov til å prate svensk alle ned trube tsjekkisk, men nå gjøres det et unntak.

Speiderorganisasjonen står sterkt i Tsjekkoslovakia, og mange av lekene på sommerkolen er speiderinspirerte. En lek går ut på at frivillige innleder seg til å la være å spise fra flagget beina til det tas ned. Den som blar det får tre poeng.

En annen lek går ut på å gå sions av stråking i skogen etter et de er blitt mørkt. Dette er en lapperhotopprøve. Den som klarer det, får også tre poeng. Ojensom dere slike leker samles det poeng, som på slutten av oppholdet regnes sammen. Så blir det utdeling av diplom og medaljer.

Sport og sportekonkurranser preger også sommerkolen. I det hele tatt verdsettes måling av ferdigheter høyt. Poengtavler, hvor alle kan lese hvem som ligger best an, henger ved hovedinngangen. — Men, sier Kvaplova, — det dreier seg om aktiviteter som alle har mulighet til å gjennomføre. Derfor er ikke dette en form for konkurranse hvor noen blir tapere mens andre blir vinnere. Jeg tror det er sunt og jeg tror ungdom vokser i egne øyne når de har gjennomført noe vanskelig.

— Vi lengter aldri hjem. Det rekker vi ikke å tenke på, sier gjengen som boltrer seg i badingen i Storsand. Det er sant at et par timer til bading hver dag.

(Foto: Svein E. Furulund)

Citroën 2CV verdenstreff i Most og broer i Praha

Mitt navn er Odd-Sverre Skogbakke, jeg er 56 år gammel, og som mange andre, veldig glad i å reise. Min store lidenskap er citroën 2CV, dette fantastiske lille kjøretøyet du enten elsker eller hater. Siden det skulle være 2CV-verdenstreff i Most fra 27. juli til 1. august i år, bestemte jeg meg for å legge ferien min til Tsjekkia. Jeg burde selvfølgelig kjørt min egen 2CV nedover, men for å spare tid tok jeg vingene fatt sammen med Norwegian. Jeg hadde bestilt leiebil som sto og ventet på meg på flyplassen og de tre første feriedagene tilbragte jeg med to dager på hotell i Duchcov, hvor jeg dessverre ikke rakk å se slottet hvor Casanova endte sine dager, og den tredje i Plzen. Plzen selvfølgelig fordi jeg er nesten like glad i øl som i citroënen min. Følgelig hørte et besøk både på bryggerimuseet og på selve bryggeriet med på min reiserute. Hadde jeg hatt mer plass til rådighet kunne jeg lagt ut i det uendelige om førsteinntrykket jeg fikk av Tsjekkia, men jeg får heller oppsummere med å si at det var fantastisk. For det første syntes jeg menneskene var veldig hjelpsomme, det er ikke lett å være alene-nordmann i et fremmed land, og det var mye vakkert å se. Jeg elsker å gå rundt i bynære områder og kikke opp på husfasader og vandre rundt i byenes grønne lunger. Begge deler var det masse av. Jeg var også en snartur innom Karlovy Vary som vel må være en av de vakreste byer jeg har sett.

Blomsterkalender i Karlovy Vary

Torsdag 30. juli leverte jeg leiebilen og tok buss og t-bane inn til Praha. Jeg hadde bestilt hotellrom på Chopin Hotell i Opletalova og kommer opp i dagen på Vaclavske Namesti. Hvilket syn som møtte meg der dette flotte området lå badet i solskinn.

Ved siden av både 2CV og øl er jeg meget fascinert av broer. Etter uttalige besøk i Paris fant jeg ut i fjor at jeg måtte gjøre noe spesielt. Jeg satt meg derfor det målet å gå over alle bruer i den franske hovedstaden som krysser Seinen, og fotografere dem fra alle mulige kanter. Det er 35 stykker. Jeg tenkte videre at hvorfor stoppe med Paris, så jeg bestemte meg for at jeg før eller seinere skal ha gått over samtlige bruer som krysser elver i europeiske hovedsteder. I fjor høst var jeg i Budapest og nå endelig var jeg i Praha. Men før jeg kunne begynne å gå over

bruene måtte jeg igjen til flyplassen og hente en leiebil, for så å kjøre til Most og besøke 2CV-treffet. På denne dagsturen inntreffer vel den eneste negative opplevelsen jeg hadde disse åtte dagene i Tsjekkia. Jeg blei stoppet av politiet fordi jeg kjørte uten lys. Jeg trodde et øyeblikk at jeg måtte bli med til kammerset, for det var ikke mye vennlighet hos politimannen. Heldigvis fant jeg lysbryteren og blei vinka videre etter først å ha blitt trua med 2000 tsjekkiske kroner i bot.

Det er ni bruer over Moldau i selve Praha. Jeg begrenser området til det som ligger innenfor et vanlig turistkart over byene. Fra Zeleznici most i sør til Hlavkuv most i nord. I tillegg fotograferte jeg Negrelli viadukt på avstand. Dessverre var det restaureringsarbeider på Karlsbrua slik at den ikke framsto i all sin prakt, men alt folkelivet gjorde brua til en opplevelse uansett. Samtidig som bebyggelsen, særlig på Mala Strana fikk meg til å besøke brua flere ganger under mitt korte opphold. Imidlertid syntes jeg kanskje Cechuv most var den vakreste brua.

Dette å gå over bruer er en veldig fin måte å se byen. Jeg kommer til mange steder som turister normalt ikke oppsøker og får sett byen på en helt annen måte. I tillegg er jeg vitebegjærlig og undersøker hva bruene har fått sitt navn etter. På den måten lærer jeg mye om de enkelte lands historie. Jeg vil absolutt anbefale denne måten å besøke byer på.

Naturligvis var jeg også rundt og så mange av de andre severdighetene Praha har å by på, og selvfølgelig måtte jeg gå opp til Petrinhøyden og Petrinska Rozhledna. Min frankofile legning forlangte at jeg skulle opp i denne lille kopien av Eiffeltårnet i den tsjekkiske hovedstaden Vysherad, Prazsky Hrad, Starometske Namesti med Tyn-kirken og det astronomiske uret. Uansett hvor jeg snudde meg så var det jo noe fint å se på. Jeg må heller ikke glemme det tsjekkiske kjøkkenet. Deiligere andebryst enn det jeg ble servert i restauranten Sherwood i Opletalova finnes ikke. Jeg var også en liten tur på U Kalicha, et av favorittstedene til den tapre soldat Svejek, men jeg satt meg ikke ned. Er dette blitt ei turistfelle av dimensjoner? Jeg syntes ikke den atmosfæren jeg følte da jeg kom inn i lokalet stemte med den stemningen jeg følte da jeg leste romanen like før avreise til Tsjekkia.

Helt til slutt Det Dansende Huset. Dette må være det fineste eksempelet jeg har sett av hvordan moderne arkitektur kan smelte sammen med den klassiske.

Jeg hadde åtte herlige dager i Tsjekkia og jeg håper det ikke blir lenge til før jeg igjen får gleden av å besøke deres deilige land. Og helt til slutt; på fire dager i Praha spaserte jeg ca. 135000 skritt til sammen, jeg gikk med skritteller, og stort sett på brostein. Føttene var veldig slitne når jeg var kommet hjem igjen til Norge og til Tjøme.

Odd-Sverre Skogbakke

Rusalka v Oslo s českým violončelistou a slovenským operním pěvcem

Je to tak, pod svícem bývá největší tma. Na člena orchestru norské opery a baletu, Vojtěcha Nováka, jsem se obrátila s prosbou, zda by mi pomohl zprostředkovat setkání se slovenským umělcem Miroslavem Dvorským. Bylo to téměř na konci čtrnáctidenního období, kdy se v Operahuset uváděla Rusalka. Nápad se mu velmi líbil, ale prohodil: "Škoda, že sis nevzpomněla dřív". Nicméně do čtyřadvaceti hodin jsem byla s panem Dvorským domluvena, kdy se sejdeme a uskutečnime rozhovor. Vojtěch se vůbec ani slůvkem nezmínil, že i on má velké zásluhy na tom, jak čeština zněla z nové scény norské opery. Naštěstí se to redakce Věstníku dozvěděla a tak se můžete začíst do zajímavostí kolem nastudování opery Rusalka zde v Oslo.

Panu Vojtěchu Novákovi bych chtěla moc poděkovat za jeho vstřícnost a pohotové reakce, které projevil. Byla to příjemná spolupráce.

Libuše Janáková

A zpívalo se česky

Všechno to začalo e-mailem v květnu 2008, z něhož cituji:

"Norská opera uvede v příští sezóně (premiéra na začátku září 2009) Rusalku a hodlá ji nastudovat v češtině. Hledá proto rodilého Čecha/Česku, který by jim pomohl při nácviu správné výslovnosti. Nejlépe hudebník, ale nejdůležitější je řeč - aby uměl výrazně a správně česky vyslovovat.

Takový člověk by měl žít v Norsku a být flexibilní. Víte o někom?"

Po pár dnech váhání (jestli si na sebe dokážu vzít tu zodpovědnost, nikdy jsem nic podobného nedělal) jsem se odvážil a projevil zájem o výuku. Když se mě Anne Gjevang ptala, jestli vyslovuji výrazně a otvírám dost ústa, trochu drze jsem prohlásil, že ano.

V začátcích jsem diskutoval výslovnost s Helenou Kučerovou, krajankou žijící v Oslo, a s jednou vynikající sopranistkou, známou ze studií v Brně, Terezou Merklovou.

S norskými zpěváky, jak se sborem tak se sólisty, jsem pracoval od začátku roku 2009. V srpnu pak přijela a převzala zodpovědnost i za hudební nastudování legendární mezzosopranistka Eva Randová.

Byla to moc zajímavá práce, zažili jsme dost legrace. Například při pokusu přeložit libreto slovo od slova, což někteří vyžadovali. Výrazy typu "uličnická havět", "stará Háta k tobě posílá, kýho šlaka dítě", to byly opravdové bombónky k překladu, no však to zkuste! Také jsem nahrával/předčítal text na CD, pro domácí přípravu a naučení se textu nazpaměť. Opravdu mně většina zpěváků imponovala, bylo vidět, že jsou zvyklí zpívat v různých jazycích. Naučil jsem se od nich jistý způsob nastudování. Nejprve si každý napsal fonetický přepis nad text. Pak se pracovalo se shluky souhlásek, znělými a neznělými souhláskami, dlouhými a krátkými samohláskami a samozřejmě s českým "ř". Mezi největší špeky patřila slovní spojení jako "stříbrný měsíček", "sestřičko kam odešlas", "uličnická havět, kterak zbrkle pádí", "...omámí ho lásky chtič" apod.

Jako Čech a muzikant jsem se těšil hlavně na to, až se začne hrát. Když se opera začala zkoušet s orchestrem, moc mi pomohlo, že jsem celé Kvapilovo libreto znal téměř nazpaměť. Veděl jsem přesně "o čem je řeč" a tak jsem si o to víc prožil Dvořákovu nádhernou hudbu. Celá produkce dopadla skvěle. Byl jsem nadšen, že se zpívalo česky. Přispělo to k věhlasu Rusalky a české hudby v Norsku vůbec. Jako krajané máme být na co hrdi.

Vojtěch Novák

Princ z Rusalky vypráví

O prvním uvedení Rusalky na scéně norské opery a mnohém jiném vypráví krajanům operní pěvec Miroslav Dvorský.

Jak se stalo, že k oslavám 50. výročí norské opery a baletu byla vybrána právě Rusalka, Antonína Dvořáka? Víte, či to byla myšlenka a mezi kterými dalšími operami se rozhodovalo? Jakou roli sehrálo v rozhodování to, že libreto je v podstatě pohádka H. Ch. Andersena "Malá mořská víla"?

Nevím, to opravdu nevím. Před rokem jsem dostal pozvání, zda bych zpíval roli prince. Nevěděl jsem, že to bude k 50. výročí norské opery. Věděl jsem, že je nová budova opery. Asi před 8-10 lety jsem zpíval na

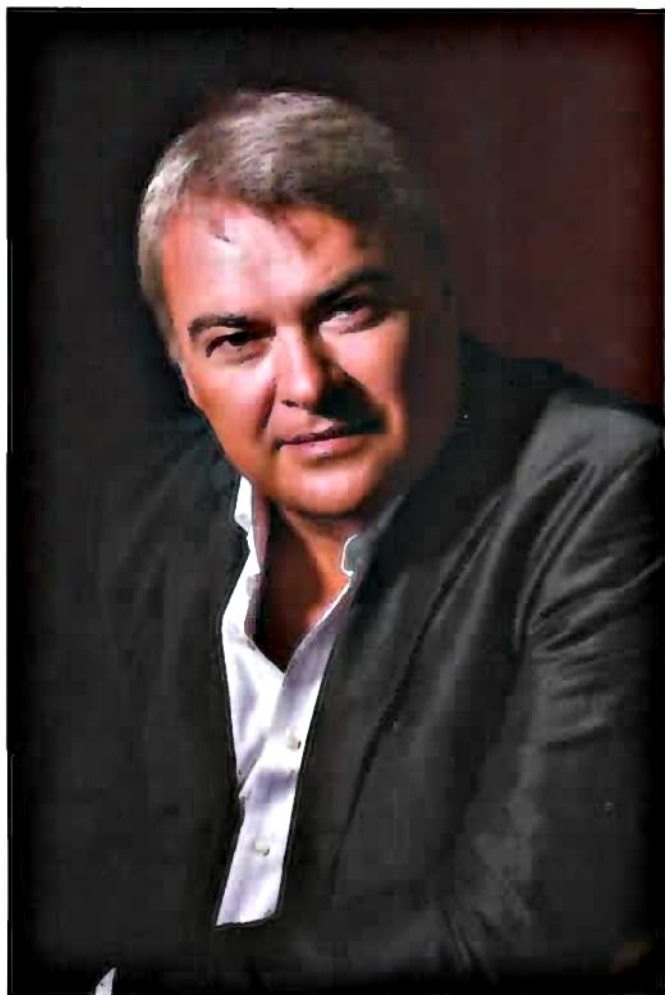
předešlé scéně v opeře Bohéma. Pobýval jsem v Oslo jen pár dnů, bylo to v prosinci a užil jsem si zimu.

Rusalka je první opera, která byla v nové budově norské opery nastudována a uvedena. Současně je to premiéra Rusalky v Norsku. Jaký dojem na vás zanechala?

Rusalka je světová opera napsaná v roce 1900, má své kvality. Byla dobře přijata publikem i kritikou, překvapuje koncepcí, je to plnokrevná opera, která strhne. Nastudování není špatné, vyjadřuje změnu děvčátka na děvče a tato změna je krásně romanticky pochopená.

Jak se vám zpívalo v nové budově opery? Co si myslíte o akustice?

Tato opera má mimořádně dobrou akustiku. Zpívalo se mi výborně, měl jsem skvělý pocit jak na jevišti, tak i v hledišti.

Jak se vám spolupracovalo s norskou pěvkyní Solveig Kringlebotn?

Solveig je velmi správná superkolegyně. Milý a krásný člověk. A to jaký je člověk, jí pomohlo ztvárnit Rusalku, Rusalku s hlubokou duší. Velmi dobře to prožívá, roli věnovala spoustu času, rozebrala a studovala charakter Rusalky a v interpretaci to ukázala. Byla to bezproblémová spolupráce. Poprvé jsme se setkali až zde a první setkání bylo pozitivní.

Vůbec, jak norští pěvci přijali to, že budou zpívat česky? Víte jak dlouho jim trvalo než se texty naučili?

Jak přijali to, že budou zpívat česky nevím. Ale my operní pěvci jsme zvyklí zpívat v různých jazycích. Já sám zpívám snad jen desetinu repertoáru v mém mateřském jazyce.

Vím, že norští pěvci začali oficiálně studovat texty v květnu letošního roku. Jako jazykový poradce zde byla Eva Randová 5 týdnů, seděla s nimi na zkouškách a opravovala, vylepšovala výslovnost. Byla to určitě tvrdá práce, neustálé opakování. Norští pěvci dosáhli

vynikajícího výsledku, skláním se před jejich výkony, umí odinterpretovat text, vyslovují správně slova, ví o čem zpívají. Zde v opeře mají vynikající archiv, kde se dají půjčit nejen noty, ale také CD. Ve zkušebně jsem viděl na stole CD Rusalky nahrané českými umělci, určitě to poslouchali a tím vylepšovali výslovnost. Norští kolegové na mě působí, že jsou vytrvalí, důslední a velice příjemní.

Popište nám alespoň trochu, jak vůbec se taková opera v češtině s mezinárodním obsazením v Norské opeře dává dohromady? Jak takové nastudování jednotlivých rolí probíhá?

Nastudování probíhá v několika etapách. Nejprve si zpěvák roli přečte. Při tomto prvním čtení je velmi důležité, aby si jej zpěvák přečetl správně. Jakmile si zařadí nějakou výslovnost špatně, tak se to velmi těžko odstraňuje. Opakovaným čtením a pilováním výslovnosti se zpěvák učí i texty. V této fázi sehrála určitě velkou roli pomoc paní Randové.

V druhé fázi začne pěvec korepetovat s klavíristou. Z představy se přechází k interpretaci.

Pak následují ansámblové zkoušky s klavírem, kdy se začínají dávat dohromady jednotlivé árie, kousky scén.

Po této přípravě začne režijně-scénické nastudování. Tuto práci jsem začal tady v Oslo. Každá scéna se zkouší samostatně, opakuje a opakuje. Pak se jde na jeviště. Při dvojobsazení hlavních rolí se zkouší jen s tou jednou skupinou.

Pokud se nepletu, vy jste roli prince v Rusalce ztvárnil i na jiných pódiih. Jak moc se role lišily herecky a scénograficky? A kterého prince hrajete a zpíváte nejraději?

Toto je moje desáté ztvárnění role prince v Rusalce. S rolí jsem vystupoval v Bratislavě, Praze, po světě v Paříži, Turíně a v několika koncertních provedeníh. Herecky se role nemění, protože se nemění vztahy, o kterých se pojednává. Je to rozhodnutí režiséra, do jakého prostředí děj umístí a já je mám ztvárnit. Norské provedení má odlišnou scénu v tom, že libreto je pochopeno jako změna malého děvčátka v děvče. Krásně to ukazuje scéna na začátku prvního dějství, kdy Rusalka uvidí svou proměnu v zrcadle a tento obraz ji vtáhne do jiné krajiny.

Přestože scénárista není Nor, je cítit ze scény severský chlad a to především v druhém dějství. Tak třeba kostým, který mám v prvním dějství na lovu je svátečnější, než ten ve druhém dějství, kdy se mám ženit. Pověděl jsem mu to, ale nenechal se ovlivnit, je to prostě představa scénaristy a mým úkolem je tuto představu ztvárnit.

K těm velmi oblíbeným rolím prince patřila má první. Bylo to před 18-20 lety v Bratislavě. Bylo to romantické nastudování Rusalky panem režisérem Miroslavem Fišerem. Děj Rusalky je o lásce, zradě a odpuštění a to nás posouvá dopředu, bez odpuštění

nejšme stavu jít dále. Strašně rád jsem toto představení zpíval.

Další velmi, velmi krásné emotivní představení, postavené na silných vztazích, jsem zažil v Paříži na scéně Opery Bastille. Režisérem byl Robert Carsen. Moderní inscenace; bylo to úžasné v tom, že se až zatajoval dech, jak smysluplný a emotivní rozměr tomu byl dán, vzruchy navazovaly na hudbu.

Norské provedení Rusalky určitě zařazují do první pětky.

Jaké je to v zákulisí, jaké jsou herecké šatny a co říkáte jevištní technice v nové norské opeře?

Zákulisí, které je v Oslo vám může celá Evropa závidět. Technicky dobře vybavené jeviště, mnoho zkušeben, fitness centrum, sauna, šatny se sprchami, vše je prostorné. Je to nesmírně důležité pro odvedení dobré práce. Špičkově vybavené jeviště. Používám samá superlativa, ale nová budova opery v Oslo si to zaslouží. Patně nebyly použity žádné kompromisy na úkor kvality. Pro mne je tato budova ze sněhu trčící kostka čistého ledu.

Noří jsou mladý operní národ. Odráží se to i v reakci publika? Pokud ano, tak jak to vnímáte? Jaké je vůbec norské publikum v porovnání s tím střeoevropským?

Noří nemají operní tradici porovnáno s Italy, Fracouzi, popřípadě se Španěly. Ti co mají nadání, si cestu k opeře najdou. Nepocítil jsem rozdíl v publiku, na konci představení bylo publikum srdečné, vděčné, vytleskalo si sólisty. Publikum zde ještě Rusalku zcela nezná, učí se ji teprve poslouchat a co je tedy rozdílné od publika v jiných krajinách, že netleskají po áriích, nevědí, na které árie se čeká. Ale publikum je vděčné, tvárné, učenlivé, chce operu přijmout.

Pro české i slovenské krajany to byla bezesporu veliká událost mít v Oslo Rusalku. Z představení jsme odcházeli s hrdostí a pocitem, že nás navštívil kousek domova. Setkal jste se s některými krajany po představení? Jak to na vás zapůsobilo?

Nesetkal jsem se s nikým, jste první. Když se na to podívám realisticky, tak krajené mají zřejmě úplně jiné starosti.

V zahraničí se mi stává, že se s krajany setkám, je to pro mne vždy velmi příjemné.

Jak dlouho pobýváte v Oslo?

Jsem zde od 8. srpna, v neděli 20. září se vracím na jeden den domů, do Bratislavy. Pak hned začíná hostování v Londýně.

Měl jste možnost prohlédnout si Oslo, či navštívit i nějaká jiná místa?

Navštívil jsem muzea na Bygdøy, prohlédl si město, vyjel jsem si na Frognerseteren, byl krásný den a pohled na město se mi moc líbil. Na generální zkoušku přijela moje manželka a zhlédla potom ještě dvě představení.

Jinak jsem byl pracovně hodně vytížen a tak mimo Oslo jsem se nedostal.

Zpíval jste pro královský pár. Měl jste možnost se s královnou Soňou a králem Haraldem setkat osobně?

Královský pár vyslovil přání setkat se se mnou, chvíli jsem s nimi hovořil, královna hodnotila představení velmi vysoce. Ptala se mě, zda i já si myslím, že úroveň provedení v Oslo se dá porovnat s českým provedením. Vyjádřila přání, abych se na norskou operní scénu vrátil v jiné roli.

Většinu času, co jste byl v Oslo, zde panovalo nezvykle pěkné, slunečné počasí. Musel jste chránit nějak váš hlas, nezdálo se vám chladno?

Je třeba brát život normálně. Dám si pivo, dám si zmrzlinu, v období kdy bylo chladněji jsem dával na sebe větší pozor, uzpůsobil jsem tomu oblékání. Miluji slunečné dny, moje duše miluje slunce. Cítím se tu fajn.

Vrátíte se na scénu norské opery?

Pokud se nezmění výrazně okolnosti, tak jsem přijal pozvání na roli Cavaradossi v Pucciniho opeře Tosca. Na scéně norské opery by měla být na programu přesně za rok, v září roku 2010.

Jménem mým i jménem krajanů bych vám chtěla moc poděkovat za poskytnutý rozhovor. Připadám si, jako bych zažila představení Rusalky již potřetí tento týden. Bylo to velmi příjemné setkání a oceňuji vaši vstřícnost a pohotovost při domluvě termínu. Chtěla bych vám popřát pevné zdaví a mnoho dalších úspěšných vystoupení na světových operních scénách.

Rozhovor připravila
Libuše Janáková

Výbor TNF informuje

Vážení přátelé,

Od několika členů jsme obdrželi upozornění, že mají problém uhradit členský příspěvek na rok 2009 pomocí složenky, jejíž kopie byla vyhotovena na poslední stránce minulého čísla Věstníku (č.65

z června 2009). Přikládáme proto i v tomto Věstníku nový formulář složenky s předvyplněným číslem konta TNF a adresami. **Složenko je určena pouze těm členům TNF, kteří zatím členský příspěvek**

neuhradili/nepodařilo se jim jej zaplatit. Ostatní prosíme, aby složenkou považovali za bezpředmětnou.

Dále bychom vás rádi požádali o včasné oznámení změny adresy při přestěhování. Ušetříte nám spoustu času s dohledáváním platné adresy a současně také předejdeme zpožděnému dosílání výtisků Věstníků nebo úplnému vypadnutí z naší databáze.

Změny poštovních adres oznamujte na e-mailové adrese trecgarden@centrum.cz nebo libusjanak@hotmail.com

Děkujeme za vaši spolupráci a pochopení situace.

Výbor TNF

Vernisáž fotografií a promítání na ZÚ Oslo

V pátek 18. září se Velvyslanectví ČR v Oslo spolu s dalšími ambasádami spolupracujícími v rámci EUNIC zapojilo do projektu Oslo Kulturmatt 2009.

Ambasáda byla od 17 do 20 hod otevřena pro veřejnost. Návštěvníci s dětmi měli možnost sledovat v suterénu oblíbený dětský kreslený seriál Krteček. V přízemí byla v 18 hod zahájena výstava fotografií s názvem "Beautiful Norway". Autorem fotografií norské přírody je David Lacina, český fotograf žijící v Norsku (více na <http://beautifulnorway.lacina.net/>).

Kateřina Stašková, 3. tajemník ZÚ ČR v Oslo

Výstavu zahájil Petr Dreiseitl.

Česká republika otevřela v Norsku již třetí honorární konzulát

V pořadí již třetí honorární konzulát otevřela na území Norska Česká republika. Po Bergenu a Trondheimu byl dne 22.9. za přítomnosti velvyslance ČR v Norsku, zástupce Ministerstva zahraničních věcí ČR, krajského hejtmana v kraji Troms a představitelů místní samosprávy v Tromsø slavnostně otevřen honorární konzulární úřad pro oblast severního Norska. Honorární konzulát pokrývá severonorské kraje Nordland, Troms a Finnmark. Honorárním konzulem je pan Arve Hjulstad Johansen.

Sídlo úřadu je na adrese:

St.Hansveien 36

Sjøvegan.

Poštovní adresa je:

Honorary Consulate of the Czech Republic

Lavangnes

9350 Sjøvegan

Norway

Českým občanům na severu Norska bude sloužit po telefonické dohodě i kancelář v Tromsø, Grønnegata 86.

Čechů žije v Tromsø a okolí asi 25. Většinou studují na místní universitě, někteří se zde však i trvale usadili. Oblast je v letních měsících hojně navštěvovaná českými turisty a rybáři.

Pan velvyslanec Luboš Nový s A.H.Johansenem při slavnostním otevření konzulárního úřadu ČR pro severní Norsko.

Text a fotografie Kateřina Stašková

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, www.cz-forum.no

Ansvarlig for dette nummer var Liba Janakova og Alena Bartonova

Foreningens adresse: TNF, c/o Liba Janáková, Rødtvetveien 18C, 0955 Oslo

Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 250,-, familiemedlemskap kr. 300,-, senior kr. 150,-

Telefon: +47 2216 7475 Konto nr.: 6241.06.04650 Org.nr.: 986 696 202